

Udtalelse

vedrørende fremdriften i undersøgelseskommissionen til gennemførelse af en supplerende undersøgelse af sagen om politiets indgriben over for demonstrationer i forbindelse med kinesiske statsbesøg mv. og til undersøgelse af håndteringen af visse andre officielle kinesiske besøg (Tibetkommission II) 's arbejde.

Af kommissoriet for undersøgelseskommissionen til gennemførelse af en supplerende undersøgelse af sagen om politiets indgriben over for demonstrationer i forbindelse med kinesiske statsbesøg mv. og til undersøgelse af håndteringen af visse andre officielle kinesiske besøg (i det følgende benævnt kommissionen) dateret 4. juli 2018 fremgår under pkt. 6 blandt andet, at

”Justitsministeren vil med passende mellemrum, og første gang et halvt år efter nedsættelsen af kommissionen, informere Folketingets Udvalg for Forretningsordenen og Folketingets Retsudvalg om fremdriften i arbejdet.”

Justitsministeriet har til brug herfor anmodet kommissionen om en udtalelse senest 3. december 2018.

Status på kommissionens arbejde pr. 3. december 2018 – 5 måneder efter gennedsættelsen

Undersøgelseskommissionen i sagen om politiets indgriben over for demonstrationer i forbindelse med kinesiske statsbesøg (Tibetkommission I), der blev nedsat den 23. december 2015, havde til huse i lokaler på Fremtidsvej 1 i Søborg. Denne ejendom ejedes ved lejemålets indgåelse af Bygningsstyrelsen, men blev under kommissionens arbejde overdraget til Gladsaxe Kommune. Efter afgivelsen af beretning den 18. december 2017 blev Tibetkommissionen I nedlagt og lokalerne på Fremtidsvej 1 i Søborg tømt og fraflyttet. Som følge heraf har kommissionen måttet finde nye lokaler i en af Bygningsstyrelsen ejet ejendom.

Aftale med bygningsstyrelsen om leje af lokaler i Landgreven 4, København K, som opfyldte kravene til sikkerhed med videre, blev indgået umiddelbart efter gennedsættelsen, hvorefter lokalerne blev istandsat af Bygningsstyrelsen og stod klar til ibrugtagning den 15. august 2018, hvor kommissionens formand og den juridiske sekretær var frigivet fra deres ansættelser i henholdsvis Østre Landsret og Københavns Byret. Lokalerne var tomme ved ibrugtagningen, hvorfor der skulle anskaffes møbler og andre fornødenheder for driften af en arbejdsplads, herunder indkøb og installation af it til den daglige drift, printere mv. Kommissionen fik bistand af Justitsministeriet hertil, herunder også med udlån af et skrivebord til kommissionens formand, juridiske sekretær og sekretær i en overgangsperiode. Der blev etableret en midlertidig it-løsning

til den almindelige daglige brug omkring 1. september 2018, og primo oktober 2018 blev kommissionen endelig fuldt opkoblet på Statens-IT og udstyret med printer, scanner mv. Lokaleindretningen og møbleringen er nu næsten tilendebragt.

Kommissionen har endvidere indgået aftale med Retten på Frederiksberg om leje af afhøringslokaler. Kommissionen har i den forbindelse deltaget i planlægningen af indretningerne i retssalen.

Kommissionen har med bistand fra Justitsministeriet i perioden foretaget rekruttering og ansættelse af to sekretærer og to fuldmægtige. Fuldmægtigene tiltrådte henholdsvis 1. og 12. november 2018. Den ene sekretær tiltrådte 1. september 2018, den anden tiltræder 15. januar 2019. Kommissionen har endvidere antaget it-konsulentbistand i form af en projektleder til indkøb af it-søgeudstyr og en it-arkitekt til bistand med og sikring af en tilbundsgående søgning hos de enkelte myndigheder. Endelig har kommissionen antaget konsulentbistand til håndteringen af kommissionens databeskyttelsesforpligtelser, en såkaldt DPO.

Om afhøringer

Kommissionen besluttede på et internt møde den 22. august 2018 at indkalde de otte nuværende og tidligere politimedarbejdere, der har udtalt sig til pressen i sommeren og efteråret 2018, til afhøring primært med henblik på en uddybning af deres udtalelser til pressen blandt andet om politiets praksis under kinesiske besøg i perioden fra 1995.

De første fem tidligere politimedarbejdere blev afhørt den 28. november 2018. Der forestår yderligere to afhøringer den 4. december 2018. En af de indkaldte politimedarbejdere havde lovligt forfald. Han vil blive indkaldt til afhøring på et senere tidspunkt.

Kommissionens vurdering af behovet for og omfanget af yderligere afhøringer kan tidligst forventes, når en væsentlig del af myndighedernes materiale er afleveret og gennemgået. Tidshorizonten herfor fremgår nærmere nedenfor under redegørelsen vedrørende indhentelse af materiale til brug for undersøgelsen og anskaffelsen af det nødvendige it-søgeudstyr.

Kommissionen har på sin hjemmeside opfordret personer, som måtte være i besiddelse af relevant viden for kommissionens undersøgelse, til at rette henvendelse til kommissionen. Kommissionen har ikke modtaget henvendelser i anledning heraf.

Om indhentelse af materiale til brug for undersøgelsen

Kommissionen har den 10., 12. og 13. september 2018 afholdt indledende møder med myndighedscheferne i Rigspolitiet, Københavns Politi, PET, Hofmarskallatet, Udenrigsministeriet, Statsministeriet og Justitsministeriet med henblik på indgåelse af aftaler om udlevering af materiale. Kommissionen har herunder anmodet disse myndigheder om snarest muligt at aflevere allerede tilgængeligt relevant materiale i elektronisk form til kommissionen.

Alle myndighedschefer har under møderne med kommissionen samstemmende erklæret, at der vil blive afsat de fornødne ressourcer til at sikre en fuldstændig og tidsmæssigt forsvarlig aflevering af materiale til kommissionen.

Kommissionen har derefter bistået af den antagne it-arkitekt løbende holdt et større antal møder med de pågældende myndigheder, herunder med de it-ansvarlige og it-medarbejdere, der i de undersøgte myndigheder er allokeret til opgaven med at fremfinde materiale til kommissionen. Afdækning af den enkelte myndigheds systemer, hvori søgning kan være relevant, og fremfindelse af relevant materiale er i henhold til undersøgelseskommissionsloven den enkelte myndigheds ansvar, men afdækningen og afgrænsningen sker i tæt dialog med kommissionen og kommissionens it-arkitekt. Kommissionen har således indtil dato afholdt i alt 21 møder med myndighederne. Kommissionen har derudover afholdt et større antal interne møder med kommissionens it-arkitekt og projektleder.

Det er kommissionens indtryk, at der i de enkelte myndigheder er afsat ganske betydelige ressourcer til løsning af opgaven med at fremfinde materiale til kommissionen, men de oplysninger, der er kommet frem på møderne med myndighederne, og opfølgningen på møderne har vist, at der er tale om enorme mængder data, der skal udfindes, afleveres og gennemgås. Undersøgelsen omfatter en periode på cirka 23 år, og det er indtil videre oplyst fra myndighederne, at der har været 199 besøg, som relaterer sig til Kina, i denne periode. Hertil kommer, at den it-mæssige udvikling over de 23 år har nødvendiggjort løbende udskiftninger af myndighedernes it-systemer, hvilket udgør en yderligere udfordring i indhentelsen af og søgningen i data.

Der er igangsat et stort arbejde med at afdække myndighedernes it-systemer og derefter med at foretage en første relevansvurdering af de enkelte it-systemer. Dernæst forestår et stort arbejde med at fremfinde data i de mange it-systemer hos de enkelte myndigheder og med at foretage en første relevansvurdering af de fremfundne data.

Kommissionen har indtil videre modtaget en første del af materiale fra Statsministeriet, Udenrigsministeriet, Københavns Politi, Rigspolitiet og Hofmarskallatet. Kommissionen har endnu ikke modtaget materiale fra de øvrige myndigheder.

En større del af det afleverede materiale er indscannet fra fysisk papir. Ved en gennemgang af det elektronisk afleverede materiale og en kontrol hos myndigheden i papirudgaven har det vist sig, at der ved indscanningen er gået oplysninger tabt, som gør det usikkert, om kommissionen finder alt relevant materiale ved sine elektroniske søgninger. Årsagen hertil skal formentlig findes i det anvendte scanningsudstyrs alder og begrænsninger. Kommissionen er i dialog med myndighederne om kvaliteten af scanningerne, således at problemet kan undgås. Der pågår i den forbindelse undersøgelser i kommissionen af mulighederne for anskaffelse af elektronisk udstyr, der kan udbedre problemerne ved en efterbehandling af det indscannede materiale.

En anden udfordring er, at der i flere af myndighederne er fundet kasseret materiale, der kan indeholde data af relevans for kommissionens undersøgelse, men som kun ved anvendelsen af betydelige ressourcer kan bringes i læsbar stand. Det drejer sig fx om en container med magnetbånd, som var stillet til kassation, en kasse med bånd, der angiver at indeholde back ups, mv. Kommissionen er i dialog med myndighederne herom.

Kommissionen har anmodet de enkelte myndigheder om at aflevere en leveranceplan og oplyse en forventet dato for endelig aflevering. Myndighederne har besvaret anmodningen således:

Justitsministeriet: Alt afleveret senest 1. marts 2019

Udenrigsministeriet: Alt afleveret juli 2019

Statsministeriet: Sidste levering 1. april 2019

Rigspolitiet/Københavns Politi: Sidste levering 1. kvartal 2019

PET: Der er i vidt omfang ikke sat datoer på, idet der henvises til, at der snarest skal ske afklaring af en række spørgsmål med kommissionen.

Særligt vedrørende PET bemærkes, at kommissionen med PET og Tilsynet med Efterretningstjenesterne har indgået aftale om de nærmere rammer for kommissionens adgang til PET's systemer. I forbindelse hermed er det blandt andet aftalt, at PET fra 1. januar 2019 stiller arbejdspladser hos PET til rådighed for kommissionen, således at søgninger i PET's materiale kommer til at foregå i PET's lokaler, hvorved det sikres, at hensynet til statens sikkerhed og til forebyggelse og efterforskning af lovovertrædelser ikke skades.

Kommissionen forventer ikke p.t. yderligere afleveringer fra Hofmarskallatet.

Kommissionens undersøgelse har hidtil været rettet mod Rigspolitiet, Københavns Politi, PET, Udenrigsministeriet, Statsministeriet, Justitsministeriet og Hofmarskallatet. Der er under den gennedsatte kommissions arbejde fremkommet oplysninger, der tyder på, at der også i Forsvarsministeriets regi kan være materiale af interesse for undersøgelsen. Kommissionen har indledt dialog med Forsvarsministeriet herom. Derudover er der fremkommet oplysning om, at andre politikredse end Københavns Politi har været involveret i besøg fra Kina, og at der vil komme materiale herom.

Om it

Af kommissoriet fremgår, at

”Kommissionen vil navnlig blive tildelt den IT-mæssige sagkundskab, der er påkrævet for at sikre, at de myndigheder, hvis forhold undersøges, identificerer og afleverer alt materiale af relevans for undersøgelsen.”

Det fremgår endvidere, at kommissionens arbejde så vidt muligt skal være afsluttet inden for 2 år.

Allerede efter de indledende møder med myndighederne stod det klart, at der forestod udlevering af materiale i et omfang, som ikke med mening kunne håndteres med de it-redskaber, som Statens-IT stiller til rådighed. Der skal søges i et meget stort antal fulde mailbokse (efter de oplysninger, kommissionen indtil videre er i besiddelse anslået op mod 500), og det er oplyst, at der i den enkelte myndighed kan være op til 800 aktive systemer at søge i. Hertil kommer som omtalt, at der gennem de 23 år, som undersøgelsen omfatter, er sket udskiftninger af systemer ad flere gange. Disse oplysninger om myndighedernes it-forhold og mængderne af data, der skal gennemgås, har understreget, at en gennemførelse af den undersøgelse, som kræves i henhold til kommissoriet, og inden for en tidsgrænse svarende til den, der er sat i kommissoriet, nødvendiggør indkøb af it-redskaber, som effektivt kan udfinde og overskueliggøre relevante oplysninger i

en meget stor mængde data. Det er i samråd med Justitsministeriet og kommissionens it-arkitekt på denne baggrund vurderet nødvendigt at anskaffe et avanceret og effektivt it-søgesystem.

Kommissionen har som følge heraf anmodet Justitsministeriet om bistand til opfyldelse af kommissionens behov for it-mæssig understøttelse, og Justitsministeriet har under inddragelse af kommissionen løbende behandlet spørgsmålet. Justitsministeriet og den af ministeriet antagne advokat har i september 2018 vurderet, at indkøbet af den fornødne it-mæssige understøttelse skal ske ved udbud.

Den af kommissionen antagne konsulentbistand i form af projektlederen og it-arkitekten har i perioden i et samarbejde med kommissionen, Justitsministeriet og Justitsministeriets advokat specificeret de krav, der må stilles til de it-redskaber, som er påkrævede for at sikre, at de myndigheder, hvis forhold undersøges, identificerer og afleverer alt materiale af relevans for undersøgelsen.

Med udgangspunkt heri er udarbejdet et omfattende udbudsmateriale, og udbuddet er offentliggjort den 1. november 2018.

De krav til udbudsprocessen, der følger af udbudsreglerne, medfører, at kontrakt ikke kan forventes indgået før omkring 1. april 2019.

For at kunne udnytte tiden effektivt, indtil den endelige it-mæssige løsning er leveret og i drift, har kommissionen som en midlertidig løsning indkøbt et mindre søgesystem, som er anvendt til en første søgning i de foreløbig begrænsede mængder data, der allerede er afleveret, og som vil kunne anvendes til en første søgning i de afleveringer, der kan forventes at ske løbende i de kommende måneder.

Andet

Kommissionen har i perioden afholdt møde med Den Uafhængige Politiklagemyndighed, der er anmodet om at undersøge, om det materiale, der blev fundet i Rigspolitiet ved en rutinemæssig sikkerhedsundersøgelse, og som ikke er indgået i den tidligere efterforskning, ændrer ved Den Uafhængige Politiklagemyndigheds konklusioner i forhold til de to polititjenestemænd, der er tiltalt for falsk forklaring for retten.

Kommissionen har endvidere været på besøg i Undersøgelseskommissionen om Skat (UKS) og har et løbende samarbejde med UKS omkring forhold af administrativ karakter.

Endelig har kommissionen afholdt månedlige kommissionsmøder.

København, den 3. december 2018

Tuk Bagger

formand for Tibetkommissionen